

TVIVL OM KUNSTSTØTTE

En undersøgelse, som DSF har foretaget, viser, at mange scenekunstnere er usikre på mulighederne for at søge kunststøtte og ser Scenekunstudvalget som en fjern størrelse.

SUNDT AT KÆMPE

Maria Stenz holder efter 22 år som teaterchef op på Teatret ved Sorte Hest. Hun har kæmpet for at få pengene til at slå til. Det er sundt, mener hun, for så gror man ikke fast.

AUTEUR'EN BALLING

En ny biografi om Erik Balling betragter ham som en auteur på linje med Dreyer og von Trier, fordi han konsekvent satte spot på de almenmenneskelige følelser.

DECEMBER 2011 #10

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

FILMKRISE ELLER EJ

ØKONOMISKE PROBLEMER HERHJEMME
– INTERNATIONAL SUCCES

MEST KUNSTSTØTTE TIL MÆND

SEKRETARIAT FOR DSF OG FILMEX

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 8 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. p.a.

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Sankt Knuds Vej 26,
1903 Frederiksberg C.
Telefon: 33 24 22 00
Fax: 33 24 81 59, man.-fre. 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve o.lign. sendes til:
pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard,
Katja Holm (ansv.).

Annoncer sendes til: tf@skuespillerforbundet.dk.
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må
maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum.)

Tryk: KLF Grafisk Hus.
Design: ad-man.dk.

ANNONCEPRISER & FORMATER (b x h)

Helside annonce (170 x 270) kr. 9.000
2/3 side annonce (170 x 192) kr. 6.000
1/2 side annonce (170 x 133) kr. 5.000
Top-annonce (170 x 60) kr. 2.000
Visitkort-annonce (112 x 30) kr. 600
(max. 400 anslag incl. mellemrum)
Medlemsannoncer (112 x 30) kr. 300
(max. 400 anslag incl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres reproklart,
digitalt på CD eller mail i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker:

Kontakt Tine Fangel - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE 2010/11

Katja Holm, formand, Jesper Asholt, Dorte
Hansen Carlsen, Julie Carlsen, Mette Frank,
Rasmus Hammerich, Ole Jacobsen, Henrik
Jandorf, Mette Marckmann, Thomas Magnussen,
Malene Melsen, Hassan Preisler, Ulla Ricklander,
Jacob Stage, Marie Louise Wille, Suppleanter:
Kristine M. Brendstrup, Laura Bro.

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Katja Holm
Sekretariatschef: Anders Friis Brorholt
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Seniorkonsulent: Mikael Waldorff
Regnskabsfører og Filmex: Heidi Holm Madsen
Bogholder: Lis Jespersen
Chefjurist: Maj Hagstrøm
Juridiske konsulenter: Magnus Homann Poulsen,
Jørgen Byrdal Kloch Larsen,
Berit Lassen (barsel) og
Jacob Tøffner (barselsvikar).
Socialkonsulent: Nanna Møller
IT- manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
Kursus- og Legatsekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef:
Tine Fangel
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund

SCENELIV UDKOMMER OTTE GANGE I 2012

PÅ GRUND AF EN STOR PORTOSTIGNING OG SVIGTENDE ANNONCESALG HAR DSF BESLUTTET, AT SCENELIV KUN UDKOMMER OTTE GANGE I 2012.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Magasinet Sceneliv har i de seneste år oplevet økonomiske problemer på en række fronter. Dels har en konkurrencedominans imod Post Danmark betydet, at Sceneliv har fået en markant portostigning fra 1. august 2011. Dels har bladet i de senere år været ramt af et svigtende annoncesalg – en tendens, som mærkes i hele magasinpressen.

Det betyder, at det i stigende grad har været svært at holde udgifterne til bladet på et rimeligt niveau.

"Vi har i mange år valgt at lægge rigtig mange penge i at udgive et flot og gennearbejdet magasin til medlemmerne ti gange om året. Jeg mener stadig, at Sceneliv er en vigtig kanal til at nå medlemmerne og gøre DSF vedkommende for alle. Men jeg og bestyrelsen har valgt at udvise rettidig omhu og foretage de nødvendige prioriteringer i lyset af bladets økonomi. I øjeblikket oplever en række fagblade og magasiner økonomiske udfordringer, primært på grund af portostigninger og fordi markedsføring og annoncer er det første, der bliver sparet væk i krisetider" siger Katja Holm og tilføjer:

"Med otte numre om året er jeg sikker på, at det vil føles som om, man stadig meget jævnligt får et blad ind ad brevsprækken, og mange vil sikkert slet ikke lægge mærke til forskellen."

I den kommende tid vil DSF opruste i forhold til den digitale information af medlemmerne, det gælder med de eksisterende nyhedsbreve og en helt ny hjemmeside med tilhørende mobil-site.

"Ud over de økonomiske prioriteringer vedrørende Sceneliv, så må vi også erkende, at hvis vi skal kunne være med på nogle af de nye digitale ting, så koster det både penge og medarbejder-ressourcer," siger Katja Holm.

Sceneliv vil i 2012 udkomme på følgende datoer:

30. januar	1. juni	5. november
5. marts	30. august	10. december
23. april	1. oktober	

Udgivelsesdatoer, deadlines og annoncepriser kan altid ses på www.skuespillerforbundet.dk under Sceneliv..

6

DEC 11:

11

12

16

KUNSTSTØTTE ER LANGT VÆK

4

Kun cirka halvdelen af DSF's medlemmer har prøvet at søge kunststøtte. Mange er usikre på systemet og opfatter det som en fjern størrelse, viser en ny undersøgelse.

DANSK FILM – KRISE ELLER EJ?

6

Debatten om krisen i dansk film er endnu engang blusset op i medierne. Producenterne oplever økonomiske problemer pga. den generelle krise, men internationalt har dansk film succes, og flere instruktører og skuespillere end nogensinde før arbejder i perioder i udlandet.

AUTEUR I BAKSPEJLET

11

I en ny biografi udnævnes Erik Balling til en film-auteur på linje med Dreyer og Trier, fordi han konsekvent i hele sin filmproduktion satte fokus på fortællinger om helt almindelige danskere og de almenmenneskelige følelser, vi alle kan genkende.

DET KAN BLIVE FOR TRYGT

12

Efter 22 år som teaterchef takker Maria Stenz af på Teatret ved Sorte Hest. Sceneliv har mødt hende til en snak om dansk teater – før og nu – og livet som chef for et lille teater, hvor der altid skal kæmpes for at få budgetterne til at hænge sammen.

FLEST PENGE TIL MÆND

16

Scenekunstudvalget støtter flest mandlige ansøgere med kunststøtte, viser en undersøgelse, som er foretaget i forbindelse med et bachelor-projekt på Teatervidenskab. Formanden for Scenekunstudvalget mener, at tallene er mere nuancerede, og siger, at udvalget har fokus på ligestilling.

KUNSTSTØTTEN ER LANGT VÆK

KUN OMKRING HALVDELEN AF DSF'S MEDLEMMER HAR PRØVET AT SØGE KUNSTSTØTTE. DET VISER EN NY UNDERSØGELSE, SOM FORBUNDET HAR LAVET. SVARENE TYDER PÅ, AT STØTTESYSTEMET ER EN FJERN STØRRELSE FOR MANGE SCENEKUNSTNERE.

Af Cirkeline Martinussen

Alle de medlemmer, som Dansk Skuespillerforbund har e-mail adresse på, modtog i slutningen af august et spørgeskema om deres erfaringer med kunststøttesystemet. Baggrunden for undersøgelsen var udredningsarbejdet af kunststøtten, som den tidligere kulturminister satte i gang. Arbejdet er foreløbig mundet ud i en rapport fra det såkaldte Lars Liebst-udvalg med forslag til at revidere det nuværende kunststøttesystem. Denne rapport er i øjeblikket sendt i høring hos bl.a. DSF.

For at kunne komme med flest mulige input i den kommende politiske proces om kunststøtte, har DSF ønsket at få indblik i medlemmernes erfaringer med kunststøttesystemet og deres holdninger til det.

"Det er første gang, vi i DSF systematisk undersøger scenekunstnernes erfaringer med det system, som for mange er en af de vigtigste kilder til støtte til projekter. Vi vil bruge svarene til at sætte fokus på de ting, der er uhenigtsmæssige. Fx synes jeg, man kan konkludere, at der er rum til forbedring i forhold til at gøre kunststøttesystemet mere tilgængeligt for en del af vores medlemmer.", siger DSF-formand Katja Holm.

SAVNER VIDEN OM SYSTEMET

Cirka halvdelen af de medlemmer, der har deltaget i undersøgelsen, har aldrig søgt kunststøtte. Samtidig regner flere end halvdelen heller ikke med at søge kunststøtte i

nærmeste fremtid. De fleste fortæller, at de aldrig har tænkt over, at de kan søge, og en del svarer også, at de synes, det er for besværligt og tidskrævende at søge. Et mindre antal medlemmer peger på, at kunststøtte ikke passer til deres projekter.

Af undersøgelsen fremgår det, at scenekunstnerne savner viden om systemet og ansøgningsmulighederne. Forskellige faktorer og begrænsninger i systemet, fx ansøgningsfristerne, bliver kritiseret af nogle medlemmer.

Det konkluderes i undersøgelsen at kunststøttesystemet virker "fjernt" for respondenterne, og flere medlemmer efterspørger oplysning om og undervisning i systemet og mulighederne for at opnå støtte. Et input, som allerede er givet videre til DSF's kursusudvalg.

ØVELSE GØR MESTER

"Vi har allerede fokus på det med at skabe egne projekter, fx har vi haft en Åben Torsdag om emnet. Jeg har også afleveret undersøgelsen og opfordringerne fra medlemmerne

"Jeg har mistet håbet om at komme i betragtning og har ikke nok forstand på at skrive en god ansøgning"

HAR DU INDEN FOR DE SENESTE 10 ÅR SØGT KUNSTSTØTTE?

Tatergruppen dansk dansk og forestillingen "Den hvide mand" med Sandra Yi Sencindiver, Peter Frank Khouri, Nadia Auda, Roger Matthisen og Hassan Preisler var et af de projekter, der fik kunststøtte i sæson 2010/2011. Teatret blev efterfølgende udnævnt til Company in Residence på Østre Gasværk Teater med støtte fra Scenekunstudvalget. Foto: Miklos Szabo.

til Kursusudvalget, og så er jeg sikker på, at der nok skal komme nogle tilbud, som vil være med til at gøre det lettere for medlemmerne at søge kunststøtte. Samtidig vil vi også med undersøgelsen i hånden opfordre politikerne, ministeriet og Kunstrådet til at arbejde for at gøre systemet mere tilgængeligt og gennemskueligt for de kunstnere, som skal bruge det", siger Katja Holm.

Desuden fremgår det, at de medlemmer, som har mest erfaring med at søge kunststøtte, samtidigt er de respondenter, der synes det er lettest at søge. De medlemmer der gør brug af kunststøttesystemet savner kvalificerede begrundelser for deres afslag og flere foreslår, at det bliver muligt at vide, hvem der søger de forskellige puljer, men får afslag. I dag er det kun muligt at se, hvem der har fået tildelt støtte.

" Man opnår en vis rutine og bliver bedre hen ad vejen. De første gange, jeg søgte, fandt jeg det vanskeligt at gennemskue alting, men nu går det bedre "

" Jeg tror at mit største problem er, at jeg ikke kender til mine muligheder for støtte. Det eneste jeg har søgt er Gramex, da jeg af omtale vidste, at det passede til mine projekter "

Rapporten fra Kunststøtteudvalget med Lars Liebst i spidsen blev afleveret til tidligere kulturminister Per Stig Møller lige inden valget. Udvalget foreslår et enstrengt kunststøttesystem, hvor Kunstråd og Kunstfond lægges sammen. Ved rapportens offentliggørelse var der ikke nogen overvejende politisk opbakning til forslaget. Men kulturminister Uffe Elbæk har skitseret et meget lignende forslag i den såkaldte "Marshall-plan for kulturen", som han offentliggjorde inden valget, og efter sin tiltræden valgte han at sende Liebst-rapporten i høring.

Svarene på høringsrunden, som afsluttes den 9. december, vil give en fornemmelse af, hvordan Liebst-udvalgets forslag, bliver modtaget i bl.a. den kunstneriske branche. DSF vil offentliggøre sit høringssvar på hjemmesiden, hvor du også kan se undersøgelsen. ■

DEBATTEN OM HVORVIDT DANSK FILM ER I KRISE HAR IGEN KØRT I FLERE AVISER I DE SENESTE MÅNEDER. MEN HVOR SKIDT STÅR DET EGENTLIG TIL? SCENELIV GIVER HER SIT EGET BUD. FILMBRANCHEN ER SANDT NOK RAMT AF ØKONOMISK KRISE – TIL GENGÆLD ER DER RIFT OM DE DANSKE TALENTER I UDLANDET.

VI SKAL LAVE FÆRRE FILM

BÅDE DET DANSKE FILMINSTITUT OG EN RÆKKE PRODUCENTER MENER, AT VEJEN UD AF DEN ØKONOMISKE KRISE HEDDER FÆRRE FILM OM ÅRET. FÅ HER EN HURTIG INTRODUKTION TIL BRANCHENS VILKÅR.

Af Jacob Wendt Jensen

■ Zentropa har skåret kraftigt ned i medarbejderstaben, og da Nordisk Film ejer halvdelen af den kreative spydspids, betyder det, at landets to største produktionsselskaber lider. Det tredjestørste, Nimbus Film, rekonstruerede også deres organisation for et par år siden for at imødegå de hårdere tider. Heller ikke i de øvrige 15 til 20 mindre produktionsselskaber går det specielt godt økonomisk, hvad enten selskabet hedder M&M, Obel Film eller noget helt tredje. Der er et par undtagelser med ASA Film, der har ansvaret for de tilsyneladende evigt succesfulde "Far til Fire"-film, og Fridthjof Film, der primært laver brede komedier a la "Blå mænd" og "Alle for én".

Det har altid været svært at lave et filmhit. Men i dag er det sværere end tidligere, og kun én film ud af fem spiller sig selv hjem, så producenterne får nogle kroner i kassen. Der skal typisk mere end 200.000 solgte biografbilletter til, men det afhænger i sidste ende af filmens budget. Tidligere

var tommelfingerreglen, at én ud af tre film gav overskud.

Når filmproducenterne ikke tjener penge, satser de på det sikre i stedet for at eksperimentere. Dele af filmbranchen frygter, at talentplejen vil lide, og at man risikerer at tabe en generation af dygtige talenter på gulvet. Det tager tid at blive god, og man bliver kun bedre ved at øve sig. Antallet af kroner og ører, der går til decideret spillefilmsproduktion var i 2010 på 133 mio. kr., og tallet bliver på 151 mio. kr. i 2011. For de penge bliver der i øjeblikket lavet omkring 30 film, både dyre film som dem Lars von Trier og Susanne Bier laver, billigere New Danish Screen film og dokumentarfilm, der typisk koster endnu mindre.

Ud af et gennemsnitligt spillefilmsbudget på 18 mio. kr. støtter Det Danske Filminstitut med i omegnen af fem mio. kr. Filmens producent smider fra to til fire mio. kr. i budgettet, og de fleste af de resterende penge kommer fra en tv-station og et forhåndstilskud fra filmens distributør. I

TRE BUD PÅ AT VENDE SKUDEN

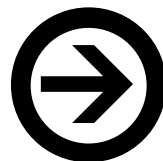

Fra filmen ID:A af Christian E. Christiansen med bl.a. Tuva Novotny og Carsten Bjørnlund
Foto Henrik Ohnsten Rasmussen

ET 360 GRADERS EFTERSYN

Klaus Hansen, formand for Producentforeningen

I branchen er vi klar over, at tiden ikke er inde til at bede om flere penge, så vi må lave et 360 graders eftersyn. Selv skal vi se på omkostningsstigningerne og se, hvor vi kan spare. De senere år har vi mistet indtægter fra dvd-salget, og tv-stationernes støtte til film er dalet, så de manglende indtægter skal vi finde nye markeder for at erstatte. Fra 2007 til 2011 er den offentlige støtte samtidig faldet med 3 mio. kr., og det er nogle få procent, som vi også mangler i budgetterne. Blandt de eksterne aktører skal vi se, om ikke Det Danske Filminstitut kan fordele de 15 mio. kr. årligt lidt anderledes, så vi kommer ned mod de 20 film om året i stedet for mere end 25 film. Nogle producenter går ind for færre film og dermed højere støtte til den enkelte film, mens andre mener, at filmene hver især skal være billigere. Vi ender formentlig i en virkelighed et sted midt imellem de to scenarier.

Robert Hansen og Line Kruse i Michael Asmussens julekomedie "Noget i luften" og Nicolas Bro i Christoffer Boes "Beast". Foto: SF-film og My Thordal

reglen skal der dog også skaffes penge hos private investorer eller banker, og bankerne er under den økonomiske krise blevet meget mere forsigtige med at støtte filmproduktion.

I filmbranchen finder man mange steder den holdning, at smørret efterhånden smøres for tyndt ud på brødet. Man bør støtte færre film med lidt flere penge, så producenterne hurtigere kan få et overskud og bliver knap så afhængige af hjælp fra bankerne. Det vil med andre ord gå lidt bedre for producenterne og deres indtjening, hvis vi kun laver godt 20 film for de penge, politikerne har lavet forlig om, i stedet for knap 30. Det mener både producenterne og Det Danske Filminstitut, der fremover vil arbejde i retning af lidt færre og lidt dyrere film. ■

PÅ EN MÅDE ER VI ALTID I KRISE

Henrik Bo Nielsen, direktør for Det Danske Filminstitut

Den ny fireårige filmaftale er gennemsyret af betydelig tillid til branche og institut og giver os friere rammer at fungere under. Og vi undgik trods den europæiske gældskrise beskæringer af støtten. Konsekvensen af filmaftalen bliver i denne forligsperiode, at vi formentlig støtter lidt færre film, men støtter de enkelte lidt bedre. Og frem for alt indebærer det, at filminstitut og filmbranche i fællesskab og hver for sig skal bære os klogere ad i alle led. Der skal produceres billigere, der skal lukkes op for nye initiativer og forsøg og tages et opgør, hvor alle stive strukturer står i vejen. Vi er en branche i udvikling og under hårdt pres. Forandring er blevet en permanent tilstand, og i et land med fem millioner dansktalende vil vi på en måde altid være i krise.

SÅ ER VI HELLER IKKE STØRRE

Peter Schepelern, lektor på Institut for Medie, Erkendelse og Formidling

Man kan sige, at vi klarer os godt i forhold til vores størrelse, og der bliver i virkeligheden givet ret mange penge til filmproduktionen, så det med bare at sige "send flere penge", det vil ikke lyde godt. Når alle andre i verden talte om vores film efter "Breaking the Waves", Dogme-bølgen og Susanne Biers gennembrud, må det siges at være undtagelser, der bekræfter reglen om vores størrelse og talentmasse. Akkurat som man talte voldsomt meget om australsk film i 1970'erne og man ikke gjorde det mere, da Peter Weir tog til Hollywood. Kinesisk film har også været hot i en periode, og så var de ude af internationalt øjesyn igen. Sådan er det med jordklodens fjernere egne. Vi kan ikke forvente at rivalisere med Frankrig, hvor man producerer 250 film om året, eller USA, hvor man laver mange flere. Vi har ikke så mange skud i bøssen herhjemme.

Skuespillerne Thure Lindhardt (Eddie) og Ulrich Thomsen (The Thing) og instruktøren Nicolas Winding Refn (Only God Forgives) er blandt de danske filmfolk, der for tiden har projekter i udlandet.
Foto: Ronnie Fridthjof, SF-film og UIP.

DANSKERNE KOMMER – ER DET GODT ELLER SKIDT?

FLERE DANSKE FILMFOK END NOGENSINDE ARBEJDER I UDLANDET I DISSE ÅR. DER ER UENIGHED OM, HVORVIDT DET GAVNER DANSK FILM, ELLER OM TALENTERNE SÅ MANGLER HERHJEMME.

Af Jacob Wendt Jensen

■ Når instruktører som Lone Scherfig, Nicolas Winding Refn og Susanne Bier søger til udlandet for at lave film, handler det om at søge nye udfordringer. Døren hos Det Danske Filminstitut er ikke lukket for dem, nærmest tværtimod, men når man har prøvet at lave en håndfuld danske film, vil man gerne prøve noget andet. Erfaringen viser da også, at danske instruktører, der laver film i udlandet – og helst helt udenfor Skandinavien – bidrager med ny inspiration til den danske filmbranche.

Det lyder som sund fornuft om almindelig udvikling og udsyn, men det er også videnskabeligt bevist i Kristina Vaarst Andersens afhandling "Optimal Levels of Embeddedness: The Contingent Value of Networked Collaboration". Hun er forsker på RUC, og rapporten kan læses i sin helhed på nettet. Konklusionen er klar:

"Det er klart, at dansk film i perioder lider af savn, når talentfulde filmskabere prøver lykken i udlandet. Men de erfaringer, de gør sig, gavner på sigt dansk film og dansk films internationale succes", siger Kristina Vaarst.

Ud over at hente ny inspiration med hjem til Danmark, bliver der også bedre plads til de nye talenter herhjemme, fordi de ikke skal stå i kø bag en voldsomt dygtig generation, som der er mindst et par filmårtier i endnu, konkluderer afhandlingen.

VI HAR DET TIL GODE

Manden bag en biografi om Lars von Trier og Gyldendals Filmleksikon, Peter Schepelern, tillader sig dog at stille spørgsmålstegn ved de positive følger.

"Det kan måske være meget godt for den enkelte instruktør

at tage ud og vise, hvad vedkommende kan - altså for deres egen karriere. Måske vil vi endda en dag sige, at det er godt Lone Scherfig tog ud, fordi hun kom hjem for at lave den her rigtig gode film. Den situation har vi dog stadig til gode at stå i. For mig at se er det vigtigere, at Per Fly, Lone Scherfig, Susanne Bier og Ole Christian Madsen vil mangle herhjemme, når de laver film ude i verden. Så mange talenter har vi altså heller ikke, siger Peter Schepelern, og fortsætter:

"Vi laver dybest set tre slags film. Det kommercielle juks, der kun er designet til at sælge billetter. Bevares, det skal vi have, og den slags film bliver først et problem, når de ikke sælger billetter. Så har vi filmene til mennesker mellem 30 og 60 år - de store brede succeser, der godt kan være vitaminer i. Det er den slags film Fly, Scherfig og Bier laver, og det er naturligvis den slags talent, der er efterspørgsel på ude omkring i verden. Fordi det bruger de også der. Men når instruktørerne tager ud, mangler de herhjemme."

"Det er jo desværre ikke sådan, at Mike Leigh eller Todd Solondz kommer den anden vej og laver film i Danmark, så der sker en reel udveksling. Trafikken foregår kun den ene vej. Jeg synes, at det ville være mere spændende, hvis instruktørerne i den tredje boldgade - nemlig den helt smalle, hvor vi har Jytte Rex, Christoffer Boe og den slags instruktører - søgte ud og blev inspireret og kom tilbage. Det vil være bedre for dem at finde de specialiserede filmfans i mange lande - frem for kun at vise film for meget få mennesker herhjemme", lyder det fra Schepelern, der er lektor på Institut for Medie, Erkendelse og Formidling ved Københavns Universitet. ■

FILMFOLK VIL UD

Kigger man på den internationale arena, så er dansk film ikke i nogen synlig krise. Tværtimod. Lige op til deadline på Sceneliv blev dansk film nomineret til 14 priser ved den kommende uddeling af European Film Awards, som uddeles i Berlin i december (umiddelbart inden dette blad lander i postkassen).

Både Susanne Biers "Hævnen" og Lars von Triers "Melancholia" er nomineret til priser for Bedste Film, Bedste instruktør og Bedste manuskript.

Under European Film Awards uddeles endvidere en særpris til den danske skuespiller Mads Mikkelsen for hans bidrag til filmens verden. Og han er langt fra den eneste

danske film-personlighed, der i øjeblikket begår sig i det internationale filmmiljø. Uanset om vi taler skuespillere, instruktører, fotografer eller andre filmarbejdere, så forlader flere end nogensinde før i disse år i perioder Danmark for at arbejde på udenlandske film- og tv-produktioner.

Listen med danske instruktører og skuespillere i udlandet, som Sceneliv har samlet nedenfor, er helt sikkert ikke udtømmende. Men den viser tegn på, at danske skuespillere får stadig større roller i film rundt omkring i verden. Selveste Spielberg vælger nu også dansk. Tag på en hurtig tur fra England over Indien til USA.

SKUESPILLERE

Ulrich Thomsen, "The Thing" (USA 2011) af Matthijs van Heijningen Jr.

Thure Lindhardt, "Eddie" (Canada 2011) af Boris Rodriguez

Anne Louise Hassing, "Goltzius and the Pelican Company" (England 2011) af Peter Greenaway

Kim Bodnia, "Delhi Belly" (Indien 2011), af Abhinay Deo

Mads Mikkelsen, "Michael Kohlhaas" (Frankrig 2012) af Arnaud des Pallières

Nicolas Bro, "War Horse" (USA 2012) af Steven Spielberg

Nikolaj Lie Kaas, "Mad Ship" (Canada 2012) af David Mortin

David Dencik, "War Horse" (USA 2012) af Steven Spielberg

Paprika Steen, "Keep the Lights On" (USA 2012) af Ira Sachs

Nikolaj Coster-Waldau, "Mama" (2012), af Andres Muschietti og tv-serien "Game of Thrones" (2011)

INSTRUKTØRER

Niels Arden Oplev, "Unforgettable" (2011) tv-serie på CBS i USA

Lone Scherfig, "Samme dag næste år" (2011) i USA

Christian E. Christiansen, "The Roommate" (2011) i USA

Asger Leth, "Man on a Ledge" (2011) i USA

Lars von Trier, "Nymfomanen" (2012) i Europa

Nicolas Winding Refn, "Drive (2011) og "Only God Forgives" (2012) i USA

Kasper Barfoed, "The Numbers Station" (2012) i England

Ole Christian Madsen, "Paper Trail" (2012) i USA

PICS: "Konvolutten" på Husets Teater med Benjamin Boe Rasmussen og Dejan Cukic Foto: Henrik Ohsten Rasmussen

PICS: "Faces Look Ugly" på Aarhus Teater med Marie Louise Wille og Blue Wandahl Foto: Rumle Skafte

AUTEUR SET I BAKSPEJLET

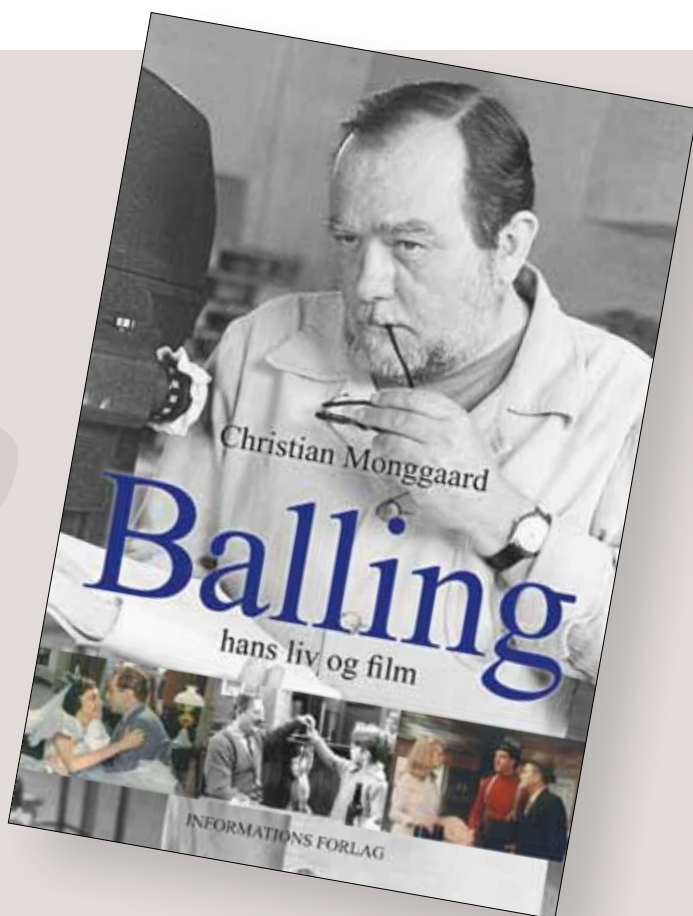
**LARS VON TRIER OG CARL TH. DREYER
FREMHÆVES OFTE SOM DANSK FILMS
STØRSTE AUTEURER. I EN NY BOG PEGER
FORFATTEREN PÅ, AT ERIK BALLING BØR
FØJES TIL DEN PROMINENTE LISTE.**

Af Jacob Wendt Jensen

Det er ikke så lidt af en opgave, Informations filmredaktør, Christian Monggaard har sat sig for. Han har genset Erik Ballings 39 film og tre velvoksne tv-serier og har derudover interviewet en del af instruktørens tætte samarbejdspartnere. Hans egen meninger om filmene og kollegernes udsagn er suppleret med et betragteligt gravearbejde i DFI og Nordisk Films arkiver for blot at nævne et par steder. Af alle de grunde fremstår "Balling – hans liv og film" som et på én gang letlæseligt men også meget grundigt portræt af Erik Balling og dansk film i fire årtier fra 1950'erne til 1980'erne.

En auteur i filminstruktørforstand er den slags kunstnere, i hvis værk man kan finde en rød tråd. Et budskab. Noget vi kan lære et eller andet af. Det prædikat har hidtil været hæftet på instruktører som Carl Th. Dreyer og Lars von Trier, men Christian Monggaard beviser, at betegnelsen også kan bruges på Erik Balling. Instruktøren skruede sine film meget traditionelt sammen, når det gjaldt det æstetiske og visuelle, men når det gjaldt det indholdsmæssige og tematiske havde Balling en dagsorden. Hans fortællinger om helt almindelige danskere lader os se os selv i øjnene og giver os mulighed for at se begreber som ydmyghed og storhedsvanvid, tolerance og selvtillidstrækkelighed, som vi alle sammen selv indeholder. Alt i alt et kritisk og humanistisk livssyn.

Når han kun relativt sjældent veg fra folkekomedien handlede det om, at han, ud over at være dansk films mest flittige instruktør, også i mange år var direktør for Nordisk Films spillefilmsafdeling. Det betød et ansvar for bundlinjen, og vi er det meste af tiden tilbage dengang, hvor man

skulle sælge mange flere billetter end i dag for at få et overskud, fordi Det Danske Filminstitut ikke eksisterede. Bogen er fyldt med detaljer, vi ikke har hørt så meget om før. Hvordan man på Nordisk film besluttede, hvilke manuskripter der var gode nok til at blive til en film. Ballings flirt med film i udlandet og nogle ord om alle de projekter, der ikke blev til noget, som fx film om Søren Kierkegaard og "De tre musketerer".

Balling var en kæmpe og en stor autoritet. Han bad folk være De's og han kunne fyre folk på stedet, hvis de klokede i det. Omvendt så vidste han, at en god skuespiller er en tryk skuespiller – en skuespiller, der får vist en vej. Turede man rundt hele natten, eller kunne man ikke sine replikker, så var man ikke en del af Ballings hold. Omvendt blev man brugt igen og igen, hvis arbejdsindsatsen var i orden, hvilket stjerner som Ove Sprogø og Helle Virkner kunne tale med om.

At "Olsen-Banden" og "Matador" stadig holder set med nutidens øjne, er ikke så overraskende, men når forfatteren argumenterer for, at det kan være en god idé at gense film som "Adam og Eva" (1953) og "Hvis lille pige er du?" (1963) tror man på ham, fordi alle linjerne i bogen osrer af lidt den samme aura som Balling gjorde. En venlig men bestemt autoritet, der ved hvad han vil. ■

*"Balling – hans liv og film", af Christian Monggaard
Informations Forlag, 456 sider..*

KUNSTEN

SELV OM HUN I 22 ÅR HAR KÆMPET FOR AT FÅ FORESTILLINGER OG BUDGETTER TIL AT HÆNGE SAMMEN, SYNES HUN ALLIGEVEL, DET ER GODT, AT TEATERFOLKET SKAL KÆMPE FOR DERES KUNST. SCENELIV MØDTE AFGÅENDE TEATERCHEF MARIA STENZ TIL ET KIG PÅ TEATRETS LIV OG VILKÅR FØR OG NU.

Af Pernille Formsgaard Foto: Henning Hjorth og Jesper Blæsild

Det var en juni aften i 2005, og Maria Stenz sad i Holte, klædt ud som kineser. Anledningen var 200-året for H.C. Andersens fødsel, og folk var stimlet til området omkring Furesøen, der er kendt for sin store bestand af nattergale, for at høre Maria Stenz læse eventyret om selv samme fugl. Selv om stedet var stemningsfuldt udsmykket, og man vitterligt kunne føle sig hensat til forfatterens eventyr, var der kun én ting, der fyldte Maria Stenz' hoved: Får vi nu den støtte?

Det var sådan set en tilbagevendende bekymring, der havde optaget hendes tanker, siden hun blev leder af Teatret ved Sorte Hest i 1989, men denne gang var hun ekstra nervøs. Op til forhandlingerne om fordelingen af støtte til Københavns små storbyteatre, havde der været store diskussioner. Skulle Københavns Kommune nu også støtte så mange teatre? Måske de skulle skille sig af med et, og hvilket skulle det i så fald være? Opkaldet med den afgørende besked fra kommunen kom fem minutter før, Maria Stenz skulle på: Hendes teater var sikret støtte endnu tre år frem.

"Jeg siger dig, jeg var SÅ glad. Den aften læste jeg som en lille ... ja, nattergal."

EN VARM LIVMODER

Bekymringer om kommunestøtte, kostbare aflysninger og vigende publikum kan 71-årige Maria Stenz snart vinke farvel til. Ved årsskiftet stopper den anerkendte teaterchef efter 22 år i spidsen for det intime teater på Vesterbro, som hun har gjort til et arnested for nye fortolkninger af moderne klassikere samt ny dansk og svensk dramatik. Styringen af det lille teater, der kun har plads til 70 publikummer ad gangen, overlader hun til instruktør Maria Walbom Vinterberg, som har været tilknyttet Sorte Hest i mange år, og som Maria Stenz længe har tænkt som en oplagt afløser. En kvinde var hun i hvert fald overbevist om, at det skulle være.

"Der er så mange mænd i dansk teater, og det er ikke for at være rabiater, men jeg mente bare, at det skulle være en kvinde, der overtog det her teater. Da jeg startede, var vi to kvinder, og dengang var nogle af stykkerne godt nok også sådan nogle østtyske menstruationsstykker, som der ikke kom ret mange mennesker til. Men jeg mener, at et kvindeligt islæt i dansk teater er vanvittigt vigtigt. Det her teater skal være som en varm, rummelig livsmode."

Vi sidder i foyeren i Sorte Hest, der er indrettet som en stue af en

KOMM GULV

**MER OP AF
/BRÆDDERNE**

Maria Stenz med Lars Knutzon i "Stolene", som spillede på Sorte Hest i slutningen af 2009.

svunden tid med klunkemøbler, hvid broderet blondedug, alskens teater-klenodier og indrammede collager af sort/hvide fotoudklip. Det hyggelige møblelement er nu ikke kun tegn på, at der her er evig kaffe på kanden og tid til en snak med folk, der dumper forbi. Det er også udtryk for en pragmatisk tilgang til de små teatres stramme økonomi. For man siger da "ja tak" og tager imod, når man bliver tilbudt en gammel sofa og to lænestole i klunkestil fra en flink teatergæst. Og man kan jo også godt gå på lageret og se, om man kan finde noget, der egner sig, når man skal opføre Samuel Becketts "Slutspil". Læg dertil at ingen får mere i løn end andre på teatret. Og at Sorte Hest er sådan et sted, hvor "der ikke går et skår af nogen, hvis de skal skure et lokum eller ta' en opvask".

FÅ POSEN TIL AT SLÅ TIL

Økonomien har fyldt meget i Marias tid som teaterchef. Dengang i 1989 som nu.

"Når man laver kunst, skal man tænke med begge hjernehalvdele og maven og hjertet på samme tid. For hver gang, der kommer en god idé frem, og man har sagt "det gør vi sgul", så synker man lige. For hvad kommer det nu til at koste?"

Piveri gider den afgående teaterchef nu ikke begive sig ud i. På spørgsmålet om, hvad det gør ved én, når man skal tænke i kroner og ører, så snart man lufter en kreativ tanke, lyder svaret simpelt:

"Ved du hvad, det kan man godt. Hvis man ved, at der er en pose penge, så får man den til at slå til. Det er jo ikke altid, at kunst behøver være dyr for at være god."

Teaterchefen har da også prøvet tider, der var trangere end nu. De første år efter hun indtog direktørpladsen ved siden af Brigitte Kolerus, var der ikke noget, der hed fast støtte. Så når Teaterrådets nådige donationer sprang en husleje eller to over, ringede Maria Stenz rundt til de kendte ansigter blandt hendes kunstnervenner og bad dem stille op til teaterkoncerter på Sorte Hests sortmalede teaterloft. På den måde blev terminen betalt.

Så hun synes, det var intet mindre end "fantastisk", da ordningen med de små storbyteatre blev indført i 1996, og kommunerne begyndte at bevilge støtte flere år frem.

"Det giver en stor ro, når man ved, hvad man har at gøre godt med tre eller fire år frem. Så kan man jo planlægge."

MARIA STENZ

Skuespillerinde, sangerinde, teaterleder og historiefortæller

Stopper efter 22 år som leder af Teatret ved Sorte Hest. Forsætter med at optræde som skuespiller og skal til at indspille et nyt album med både gamle og nye sange.

Er kendt som en meget alsidig kunstner, der gjort sig inden for såvel børneteater og musicals som viseforedrag, dansktop-musik og absurd teater.

Er aktuell i rollen som den ældre dame i "I Salomons Land" på CaféTeatret.

"Gæsten" med bl.a. Gyrð Løfquist og Jens Jørn Spottag. 2004.

"Rundt på gulvet" med bl.a. Paw Henriksen og Anette Støvelbæk, som spillede på teatret i 2011.

PAS PÅ MURSTENENE

Maria Stenz startede sin karriere som skuespiller med at spille børneteater i 1968 og har siden bevæget sig sikkert omkring såvel musicals og moderne opera, viseforedrag og historiefortælling som revyen, dansktopmusikken og det absurde teater. Ligesom hun kan føje instruktør og naturligvis teaterleder til visitkortet. Men hvordan synes hun så - med udgangspunkt i alle hendes oplevelser og erfaring - at teaterbranchen har det lige nu?

"Hvis vi for en gang skyld ser bort fra de skide penge, så har den det godt. For der er så mange, der har noget på hjerte. Jeg synes, at scenekunsten har udviklet sig helt enormt skønt. Alt det de unge laver og tænker. Tænker anderledes og utraditionelt og kreativt og vildt og ..."

Hun nævner Holland House, Får302, Husets Teater, Teater V og mange andre, og bliver så grebet af et helt konkret minde:

"Hvad mener du for eksempel om den forestilling med bussen, der blev kapret, som de lavede oppe i Holbæk (Gidsel, red.)? Det var helt vildt. Publikum så forestillingen inde i en bus, og så løb skuespillerne ind og ud af bussen, bussen kørte rundt, og der skete alt muligt. Sådan nogle idéer er fantastiske!"

Hun synes i den grad, at kreativiteten i teaterbranchen er vokset. At man er blevet god til at sætte publikum på scenen og spille på gulvet selv. Eller finde helt anderledes locations som nu bussen. Lysten er der tydeligvis. Det er folkene i de fasttømrede murstenshuse som hende selv, der skal passe lidt på, synes hun.

"Man skal lige huske på, at selv om man får mursten omkring sig, og en der passer økonomien, og man har et wc at sidde på, og skuespillerne har bad og ... Vi skal passe på, at vi ikke bliver overtrygge. Det er det, der bliver farligt for kunsten. At det bliver for trygt. At vi tænker, 'nu har vi fire års bevilling, så sidder vi godt og fedt her'. Den går ikke! Og derfor er fire års bevillinger retfærdige - hvis der er nogle, der groet for fast ned i deres gulvbrædder, der hvor de er - så må der nogle nye til."

EN PIL TVÆRS GENNEM RUMMET

Selv har hun længe kunne mærke, at København Kommune synes det var tid til generationsskifte på Sorte Hest. Og det er hun helt enig i:

"Det er vigtigt, at der kommer nogen og sender en pil tværs igennem et rum og så - vvvviumm - nå, verden kan også se sådan ud? Det kan også blive for trygt og for godt og for roligt og for kukkasseagtigt og for 9-17-agtigt."

Er det en fordel, at I skal kæmpe for det?

"Det er det da. Der er sikkert nogle, der vil sige 'du har dit på det tørre, gamle kælling gå hjem og vug', men der skal kæmpes for det. Jeg har siddet med mange unge mennesker, der har villet lave en forestilling, og så har jeg spurgt, 'hvor skal vi skaffe penge til at lave det?'. Så bliver de meget tilbageholdende, og så siger jeg 'Jamen, så skal I sandelig ikke lave det, for så kan I ikke brænde nok for det!' Man skal sige - jeg laver det, sgu! Så må det briste eller bære. Det gælder også for dem, som er oppe i årene. Dem, som burde have deres på det tørre. Men altså, i dag er der ingen, der ved, om vi har noget på det tørre. Det er en meget, meget usikker verden, vi lever i, men kunsten skal sgu nok komme. Det kommer op af gulvbrædderne, det kommer op alle vegne."

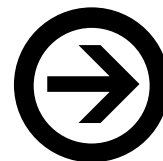
Selv fortsætter Maria Stenz efter nytår med at optræde som skuespiller på blandt andet Sorte Hest. Rollen som teaterchef er hun næsten allerede trådt ud af. Da hun vil vise rundt i teatrets garderobe og det sortmalede og let skrånende scenerum på førstesalen, spørger hun sin yngre efterfølger, om det er okay, at vi går derop. Maria Stenz har uofficielt gjort Maria Walbom Vinterberg til leder per 8. oktober, og det skal overholdes.

Beslutningen om at træde tilbage har nu ikke været udelukkende let. Maria Stenz har været bange, ked af det og urolig over at skulle lukke et kapitel, der havde varet i 22 år. For hvordan skulle hun nu få sit liv til at fungere? Et grundigt kig i spejlet og på dåbsattesten har dog forvisset hende om, at det nok skal gå, og at det måske er godt at få tid til andre ting. Og skal hun en dag øve på en svær tekst, vil hun ikke tøve med at lægge vejen forbi hendes tidligere arbejdsplads.

"Jeg tilhører jo stadig familien," som hun siger. ■

FLEST PENGE TIL MÆND

SCENEKUNSTUDVALGET TILDELER MÆND 57 PROCENT AF TILSKUDSMIDLERNE, MENS KVINDER FÅR TILDELT 23 PROCENT. MAN KAN KONSTATERE, AT UDVALGET IKKE LEVER OP TIL DANSK LOVGIVNING OG EU-RETNINGSLINJER. OGSÅ I UDVALGETS TALE OM KØN REDUCERES KVINDER TIL EN MINORITET, MENER DENNE ARTIKELS FORFATTER.

Tekst og data af Dorte Madsen

En undersøgelse foretaget af denne artikels forfatter på Teatervidenskab ved Københavns Universitet har set på Scenekunstudvalgets tilskudsfordeling i perioden 2007-2012 inden for kategorierne: Hovedpuljen, Aktualitetspuljen, Musikdramatik og Internationale aktiviteter.

Resultatet viser, at mænd tildeles over 50 procent mere end kvinder. Mænd har således modtaget ca. 57 procent af de scenekunstneriske tilskudsmidler, hvorimod kvinder har modtaget ca. 23 procent indenfor ovennævnte kategorier. De resterende 20 procent har Scenekunstudvalget fordelt med ca. 11 procent på M/K gruppen, hvor én mand og én kvinde har søgt og deler et projektansvar, og ca. 9 procent på de blandede gruppe, hvor mere end 1 mand og 1 kvinde søger og deler et projektansvar. Også sidstnævnte gruppe har en markant overrepræsentation af mænd.

LIGESTILLINGSLOVEN

Men stemmer Scenekunstudvalgets tildelingspraksis så overens med dansk ligestillingslov? Nej. Ifølge dansk ligestillingslov skal enhver statslig institution i Danmark nemlig tjekke al praksis for ligestillingsmæssig konsekvens, før handling iværksættes. Statslige myndigheder, ligesom Kunstrådet og dets Scenekunstudvalg, har altså pligt til at indarbejde ligestilling i alle former for planlægning og forvaltning. Loven siger:

"(...) med mainstreaming skal offentlige myndigheder arbejde for at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd. Dermed bliver kvaliteten af det øvrige arbejde øget. Kønsspekter skal analyseres, og med udgangspunkt i analysen skal indsatsens eventuelle ligestillingsmæssige konsekvenser overvejes. (Ligestillingsministeriet: 2007: §4)

EU'S RETNINGSLINJER

Når den danske ligestillingslov benytter det internationale begreb mainstreaming i sin lovtekst, og ikke skriver ligestilling M/K, er det fordi mainstreaming, ud over at dække begrebet ligestilling, også beskriver det politiske redskab, med hvilken ligestilling skal føres væk fra sidelinjen og ind i den politiske hovedstrøm. Med mainstreaming taler loven altså om et håndgribeligt politisk redskab, som utvetydigt peger på realpolitisk handling, og dette redskab *skal*, som loven forskriver, benyttes i alle ligestillingssammenhænge.

På internationalt niveau er mainstreaming knyttet til EU og de ligestillingsaftaler, der er vedtaget medlemslandene imellem. EU udarbejdede i 2009 en resolution med mainstreamede retningslinjer for lige netop scenekunstmrådet. I denne resolution står der, at medlemslandene skal:

"(...) consider together with their cultural institutions how best to understand the mechanisms which produce inequalities so as to avoid as far as possible any discrimination on the basis of sex."
(EU: 2009, punkt N.2)

Da kvoteordninger som demokratisk værktøj ikke er påkrævet ved lov i EU, er det de enkelte medlemslande selv, som pålægges ansvaret for ligestilling. I Danmark er ansvaret lagt ud til de enkelte ministre, i dette tilfælde kulturministeren. Da Statens Kunstfond er kulturministerens obligatoriske dialogpartner, er det Statens Kunstfond og dets Scenekunstudvalg, som har forpligtigelsen til at sætte sig ind i, hvordan diskrimination på basis af køn opererer inden for scenekunsten, eksempelvis med statestikker og undersøgelser på området.

Der eksisterer imidlertid ikke nogen dokumentation for, at en sådan dialog skulle have fundet sted, eller at statistiske undersøgelser skulle være foretaget. Dækkende dokumentation på mainstreaming af ansøgningsfeltet findes altså slet ikke. Denne undersøgelses data viser heller ikke tegn på effektivisering af mainstreaming i forhold til tildelingspraksis - tværtimod.

HANDLINGSPLANEN

Men lægger Kunstrådets handlingsplan da slet ikke op til mainstreaming? Jeg har i min undersøgelse foretaget en analyse af handlingsplanens tekst, dels det overordnede koncept og dels den tekst, som specifikt omhandler det scenekunstneriske indsatsområde. Resultatet af tekstanalysen peger på en begrebsforvirring, hver gang talen nærmer sig ligestilling M/K. Der står eksempelvis:

(...) Diversitet eller mangfoldighed, dækker begreber som køn, seksualitet, etnicitet og handicap.
(Kunstrådets Handlingsplan/Scenekunststudvalgets indsatsområde: 2011)

Med Scenekunstudvalgets praksis, nemlig at tildele mænd mere end det dobbelte af hvad kvinder får, opstår der, med sammenstillingen diversitet=mangfoldighed=køn en begrebsforvirring, der fatalt kategoriserer kvindelige scenekunstnere som en minoritet – blandt andre minoriteter. Kvinder udgør dog stadig halvdelen af verdens befolkning og kan derfor aldrig italesættes som en minoritet.

Kunstrådet og Scenekunstudvalgets tale mister derfor sit indholdsmæssige fodfæste, og der bliver da også i handlingsplanens tekster gledet så markant af på lige netop de tre begreber diversitet, mangfoldighed og køn, at begreberne fletter sig sammen til et udefineret hele – uden logik og uden mening. På samme måde som i Scenekunstudvalgets tilskudspraksis, leder udvalget altså også sin tale om ligestilling væk fra den politiske hovedstrøm.

SCENEKUNST ER NOGET SÆRLIGT

I et svar på et spørgsmål fra mig i forbindelse med undersøgelsen henviser Scenekunstudvalget til scenekunsten som en *særlig* kunstart, eller rettere sagt, som en særlig *kollektiv* kunstart, i hvilken lovpligtig ligestillingspraksis ikke er realiserbar. Scenekunstudvalgets udviklingschef svarede mig således på en forespørgsel om tilskudsfordeling baseret på køn, alder og etnicitet:

"(...) De oplysninger, du efterspørger, har vi ikke. Vi opdeler ikke ansøgninger efter køn, alder og etnicitet, da scenekunsten er en kollektiv kunstart, og det derfor ikke umiddelbart lader sig afgøre hvis tilhørsforhold, man så skal anvende. (M. Kruckow: 2010)

Scenekunststudvalget påberåber sig altså tilhørsforholdet til en helt *særlig* kunstgenre som belæg for at undvige dansk ligestillingslov og EU's resolutionens internationale retningslinjer.

INTERNATIONAL?

I beskrivelsen af det scenekunstneriske indsatsområde i Kunstrådets handlingsplan er begrebet international ellers et flittigt benyttet ord, international hitter suverænt med 18 gentagelser i i teksten, modsat ordet køn, der nævnes 1 gang, og altså kun som en defination af mangfoldighed.

Perspektiverer man danske forhold med svenske ligestillingsforhold, er talen om mangfoldighed i Sverige helt anderledes adskilt fra køn, som i Sverige udelukkende relateres til begrebet *jämnställdhet* (ligestilling). Det svenske Kunstråds brug af det traditionelle ligestillingsbegreb opererer på samme måde som betydningsgivende kategori i det svenske Kunstråds handlingsplan. I den danske handlingsplan benyttes ordet ligestilling slet ikke.

Det er dog muligt – og i tråd med dansk ligestillingslov og EU's retningslinjer ligefrem *særligt* oplagt – at aplikere svensk ligestillingspraksis på dansk tale, tekst og tilskudspraksis. Sverige har nemlig i årevis fulgt op på sin italesættelse af ligestillingen med en konsekvent tilskudspraksis M/K. Dermed har scenekunstmrådet i Sverige i dag en procentuel fordeling på 40/60 (kaldet genus-modellen). Sverige har således positioneret sig i den helt *særlige* situation, at kvindelige scenekunstnere i 2011 procentvis ligger en smule højere i tilskud end mænd. Med dette resultat skriver svensk scenekunst verdenshistorie.

Men Statens Kunstråd og dets Scenekunststudvalg har tydeligvis sit fokus andet steds, nemlig på det, de ynder at kalde "internationalt". I lyset af min undersøgelse og i forlængelse af en demokratisk kulturpolitik sætter jeg dog spørgsmålstegn ved, om et kunstråd overhovedet kan kalde sig internationalt, hvis internationale retningslinjer ikke følges.

Er det ikke lige netop internationalt at følge internationale retningslinjer? ■

ARTIKLENS FORFATTER

Dorte Madsen er 54 år. Instruktør og dramatiker. Har skrevet og instrueret en lang række forestillinger.

Bachelor i teatervidenskab/retorik/kønsvidenskab.

Har tidligere skrevet en række faglige artikler i forskellige magasiner. Ligestillingskonsulent for scenekunstmrådet og aktiv i netværket Who's the Vampire.

Undersøgelsen af uddelingerne fra Scenekunststudvalget er en lille del af hendes bachelor-projekt, som har titlen: Kønsmainstreaming og diskurser på scenekunstmrådet.

Det nye Scenekunststudvalgs aktuelle tildeling viser i følge Dorte Madsen indtil videre samme procentuelle skævhed – også i dette efterår er kvindelige ansøgere blevet tildelt halvt så meget som mandlige fra Scenekunststudvalgets hovedpulje.

FAKTA OM UDDELINGER

I perioden 2007-2012 blev i ovennævnte puljer i alt uddelt: 211.946.195 kr.*

M+MM	ca. 121.400.195 kr. (ca. 57 procent af midlerne)
K+K/K	ca. 49.187.200 kr. (ca. 26 procent af midlerne)
M/K	ca. 23.258.800 kr. (ca. 4 procent af midlerne)
Blandede grupper	ca. 18.100.000 kr. (ca. 11 procent af midlerne)

- * Hver tildeling gælder for 1 i kategorierne. Hvis en person fx har fået tilskud fra flere puljer, tæller vedkommende som en person hver gang i statistikken.
- * Medtaget er ikke tilskud til børneteater, dans, nycirkus, dramatikpuljen, tilskud til kommuner, kvalitetsudviklingspuljen for egnsteater, udbetaling fra garantiordning for turnerende teater, tidsskrifter og CPS-Culturel.
- * Driftstilskud til mere end 1 sæson er indregnet i tilskudsåret såfremt dette ikke overskrider perioden 2007/12.

VI ER OPMÆRKSOMME PÅ LIGESTILLING

SCENEKUNSTUDVALGET ER OPMÆRKSOM PÅ LIGESTILLING, MEN MENER IKKE, AT MAN KAN GØRE FORDELINGEN OP UD FRA DE PROJEKTANSVARLIGE. SÅDAN LYDER FORMAND RIKKE JUELLUNDS SVAR PÅ EN RÆKKE SPØRGSMÅL, SOM SCENELIV HAR STILLET HENDE PÅ BAGGRUND AF DORTE HANSENS UNDERSØGELSE.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Er det rigtigt, at Scenekunstudvalget tildeler flest penge til mandlige ansøgere?

Det ved jeg ikke – og det er der heller ikke nogen andre, der ved. For når vi modtager en ansøgning om tilskud til en produktion, er der flere funktioner i produktionen, der endnu ikke er sat navne og dermed køn på. Hvis vi skulle opgøre den faktiske kønsfordeling mellem alle, der får del i tilskuddet, skulle vi kræve, at ansøgerne havde besat alle funktionerne, også bag scenen, før de kunne søge. Det ville være et stort krav til ansøgerne, som i forvejen lægger meget tid og mange kræfter i at lave en ansøgning, de ikke er sikre på modtager støtte.

Med en skæv fordeling af støttekronerne, har I så ikke et ligestillingsproblem?

Vi ved som sagt ikke om støttefordelingen er skæv. Men det betyder ikke, at vi i udvalget ikke er opmærksomme på ligestilling og kønsfordeling. Det er vi. Samtidig er der andre faktorer, vi er forpligtet til at være opmærksomme på i vores prioriteringer, heriblandt geografisk spredning og variation i genrer.

Hvorfor laver Scenekunstudvalget ikke selv en statistik over fordelingen af mænd og kvinder blandt støtte-modtagerne?

Det ville vi som sagt ikke kunne gøre på baggrund af de ansøgninger, vi modtager. Vi kan se kønnet på den, der står som projektansvarlig, og i en del tilfælde kan vi se kønsfordelingen på en del af det kunstneriske hold, der er tænkt involveret i produktionen. Men ikke mere, og derfor ville en

sådan statistik ikke give et retvisende billede af den reelle kønsfordeling.

Er der noget, som du vil gøre anderledes/kigge nærmere på, efter at kritikken nu er blevet rejst?

Ikke umiddelbart, nej. Jeg er i forvejen interesseret i spørgsmålet, og det er en problemstilling, vi allerede har haft oppe at vende i udvalget ved uddelingerne. Men jeg vil følge al fakta på området med stor interesse.

SKAL DU TIL CASTING?

HUSK AT TJEKKE DSF'S CASTING-RETNINGSLINJER OG HVILKE CASTERE, DER HAR TILSLUTTET SIG DEM.

DU KAN FINDE DEM PÅ WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK UNDER FAGLIG SERVICE.

HER KAN DU OGSÅ FÅ GODE RÅD OM AT GÅ TIL CASTING.

MORGENTRÆNING I DET NYE ÅR

Morgentræningen i København starter op igen i uge 5. Første træningsdag er 30. januar.

Mandag: Tai Chi/ Qi Gong m/ Anders Gjerløv
Tirsdag: Improvisation m/ Ole Boisen
Onsdag: Sang m/ Nana Fagerberg
Torsdag: Åben torsdag/ medlemsmøder
Fredag: Filmskuespilteknik m/ Jonas Elmer

I Odense, Århus og Ålborg vil der også være morgentræning samt korterevarende kurser.

Du får i foråret 2012 også chancen for at deltage i workshops med både danske og udenlandske undervisere, fx: Meisnerworkshop m/ William Esper
Masterclass med Perrin Manzer-Allen
Dubbing m/ Chresten Speggers
...og meget mere.

Læs mere i næste nummer af Sceneliv og følg hele tiden med på hjemmesiden og i de nyhedsbreve, vi sender dig.

Modtager du ikke DSF's nyhedsbrev, så tilmeld dig på hjemmesiden under Nyhedsbrev.

Kursusudvalget ønsker alle kursister en glædelig jul og et godt nytår.

Foto: Henning Hjorth

SHOWCASE FOR PROFFESIONELLE DANSERE

Søndag den 5. februar kl. 10-16.30 i Dansens Hus

Showcasen henvender sig til alle danseinteresserede og er en unik mulighed for at skabe større synlighed på tværs af dansegenrer.

Vi starter dagen med en fælles repetoire/workshop. Der vil blive undervist 1 time i henholdsvis moderne dans og jazz.

Danserne skal forberede maks. 2-3 minutters materiale (solo) til showcasen. Evt. musik skal medbringes på cd eller ipod.

Der er et begrænset antal pladser, så tilmelding sker efter "først-til-mølle-princippet". Medlemmer af DSF og Dansens Hus har fortrinsret. Øvrige dansere kan deltage i den udstrækning, der er plads.

Tilmelding kan ske på www.skuespillerforbundet.dk, under Efteruddannelse og "Showcase for professionelle dansere".

Dansere skal desuden skrive, hvilken dansestil de repræsenterer.

Tilbage melding om deltagelse og praktiske informationer fremsendes efter ansøgningsfristen 6. januar.

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte Louise Hyun Dahl (moderne), 30 23 37 72, og Rebekka Lund (jazz) 41 42 44 13, eller Karin Krøyer Iwersen, 33 24 22 00.

Foto: Henning Hjorth

Den anerkendte skuespilunderviser og -coach afslører sin banebrydende teknik - den teknik, som har kickstartet nogle af de mest succesfulde karrierer i Hollywood. 'Skuespillerens magt og kraft' er den første bog fra coachen, som bl.a. har undervist Charlize Theron, Brad Pitt, Elisabeth Shue, Djimon Hounsou og Halle Berry.

"Ivana Chubbucks bog og teori er af stor betydning for professionelle skuespillere, som vil videreudvikle deres faglige kunnen. Det er en meget konkret teori, som stiller store krav til skuespillerens analysearbejde og fantasi, og i modsætning til meget andet 'method acting' er det ikke så navlepillende, men fokuserer i høj grad på, hvordan man opnår sine mål gennem sine medspillere".

Thure Lindhardt

"... Disciplin, styrke og værdighed som vejen til kvalitet - at nå ud over sig selv - til ægte overgivelse og transformation. Et klasseeksempel på hvor stor respekt, hvor helt naturlig autoritet og uopstillet stolthed, der er nødt til at være i skuespilfaget for virkelig at kunne lave dybt og vigtigt arbejde, der kan blive til store oplevelser hos det publikum, vi i sidste ende vil nå og berige. En lang, praktisk, inspirerende og vigtig reminder om hvad der skal til!"

Charlotte Munch

398 sider, kr. 298,- Bestil bogen på www.dramashop.dk

DEBAT

SKADELIG FORRETNINGSMODEL

Jeg læser her den 22. november i en usigneret fødselsdagsomtale i Politiken i forbindelse med casteren/agenten Lene Seesteds 40 års dag, at hun skulle have promoveret mig og Mads Mikkelsen, så vi begge fik roller i Bond-filmene.

Mads ved jeg intet om, men i mit tilfælde er det det rene vås, eller det der er værre. Jeg har aldrig haft forbindelse med LS, da jeg anser hendes forretningsmodel, hvor hun både er caster og agent på samme tid, for uhæderlig og skadelig for såvel skuespillerne som filmene.

Mvh **Jesper Christensen**
Skuespiller og filmproducent

SØGER

Teaterdirektør

LÆS DET FULDE STILLINGSOPSLAG PÅ:
www.mungoparkkolding.dk

BERLINER LEJLIGHED

Udlejes: Lys 4. sals lejlighed på 50 m2, lige midt i centrum af Kreuzberg 36.

Indeholder: 2 vær, spisekøkken, karbad, vaskemaskine og Internet.

Udlejes billigt i kortere eller længere perioder.

*Henvendelse: Rasmus Munch
munch.rasmus@gmail.com*

RUNDE FØDSELSDAGE		
RUTH BREJNHOLM	85 ÅR	13. DECEMBER
ANDERS BIRCOW	60 ÅR	15. DECEMBER
HANNE KONSTANTIN HANSEN	50 ÅR	21. DECEMBER
JAMES MCBRIDE	50 ÅR	23. DECEMBER
NIKOLAJ PAPADUKE	50 ÅR	24. DECEMBER
SACHA WORLD	70 ÅR	28. DECEMBER
ANDERS TEIGEN	50 ÅR	2. JANUAR
NIELS VENDIUS	50 ÅR	3. JANUAR
TINA CHRISTIANSEN	50 ÅR	13. JANUAR
STEVE SMITH	50 ÅR	19. JANUAR
LINFORD BROWN	50 ÅR	24. JANUAR
JESPER MILSTED	60 ÅR	28. JANUAR

hein
photography

NYE BILLEDER TIL HÅNDBOGEN?

2622 3699 heinphotography.dk

MERIDIANO SØGER BOFÆLLE(R) / LEJERE!

Stor prøvesal (15 x 20 m) med ophængningspkt. + lysrig, stort spisekøkken, værksted, teknikrum, systue, bad, 4 toiletter og mulighed for separate kontorer.

Mangler I et produktionssted – ring Poul Richard Pedersen på 45202090 eller 40543787 og aftal et møde for at besøge lokalerne og drøfte dele- eller lejemulighederne.

www.meridiano.dk - info@meridiano.dk

PICS: "Et Juleeventyr" på Vendsyssel Teater med Donald Andersen, Hans Holtegaard, Kresten Andersen, Hanne Laursen, Anne Hauger, Jørgen Bing, Robin Haslund Buch, Andreas Mørch og Peter Schrøder Foto: Vendsyssel Teater.

PICS: "Farfar krigsmand" på TeaterTasken med bl.a. Sune Kofoed og Karen Nielsen Foto: Pia Britton

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 9. JANUAR

DER BLEV DESVÆRRE IKKE PLADS TIL DEN VARSLEDE ARTIKEL OM BIOGRFIER I DETTE NUMMER AF SCENELIV, SÅ DEN KAN DU GLÆDE DIG TIL I JANUAR. HER KIGGER VI OGSÅ PÅ COMMUNITY DANCE PROJEKTET DANS I NORDVEST, HVOR KUNSTEN HAR EN HELT KONKRET SOCIAL MISSION.

SCENELIV HOLDER PAUSE TIL SLUTNINGEN AF JANUAR. HUSK I 2012 UDKOMMER VI 8 GANGE. SE HVORNÅR PÅ SIDE 2 I DETTE BLAD.

VI ØNSKER LÆSERNE EN GOD JUL OG ET GODT NYTÅR!

REDAKTIONEN

Foto: Uggi Kaldan

TANKER FRA EN KNARVORN

Jeg har netop indkøbt en ny app til min Iphone – ikke fordi den var strengt nødvendig, men fordi lige netop denne her talte til mig.

Den hedder "truede Ord" og går i sin enkelthed ud på, at jeg hver dag får en påmindelse om et dansk ord, der er ved at ryge ud af det danske sprog.

I min læsning af ordene er det dog gået op for mig, at jeg måske selv er en truet art: for jeg benytter mig, med enkelte undtagelser, at alle ordene. "Døgenigt", "dorsk", "dosmerseddel", "fløs", "fusentast" "kålhøgen" "knibsk" og "obsternasig". Alle dejlige ord, som jeg gør en dyd ud af at bruge.

Men der er dog et ord, der ikke er at finde i denne app, og som jeg i stigende grad opfatter som truet – nemlig ordet "rettighed".

Her mener jeg ikke rettigheder i ordets demokratiske betydning. For i det demokratiske samfund, som vi heldigvis lever i, er vores rettigheder i stor udstrækning stadigvæk ukrænkelige. Vi har rettigheder, hvad angår vores muligheder for at klage over forskellige afgørelser, rettigheder, hvis vi bliver anholdt og så videre.

Jeg taler om kunstneres rettigheder. Rettigheder til vores eget arbejde, og retten til at få udbetalt vederlag, hvis filmen eller serien, vi medvirker i, bliver vist, eller retten til at blive krediteret for sin stemme i en tegnefilm, for blot at nævne nogle eksempler.

Disse rettigheder kæmper Dansk Skuespillerforbund indædt for at bevare. Vi kæmper for, at retten bevares hos rettighedshaverne (kunstnerne) og for, at udnyttelse af disse rettigheder koster penge.

Hvert år betyder det, at Filmex er i stand til at udbetale endda meget store summer til rettighedshaverne.

Men rettighederne er under konstant beskyndning. Det er åbenbart svært begribeligt for andre mennesker end

kunstnerne, at vi har retten til udnyttelsen af vores arbejde, og hver gang vi bliver "genbrugt" i dette og hint, så skal vi have en betaling. Ydermere sker der i disse år en rivende udvikling inden for teknologien, som gør at visningen af film og tv sker på helt andre måder og med andre former for betaling end bare for få år tilbage.

Det er naturligvis ikke en udvikling vi kan stoppe, og fred være med det. Der vil givetvis også opstå nye udnyttelsesformer, hvor kunstnerne har mulighed for andre indtægter. Men vores rettigheder er ifølge teknologien og arbejdsgivere blevet meget mindre værd. Det er de ikke - men de udnyttes helt anderledes i det digitale miljø. Dette sammenholdt med en høj grad af ulovlig fildeling, gør at kunstneres rettigheder er truede.

Dansk Skuespillerforbund holder fast i, at kunstnere har rettigheder, og der skal falde betaling for udnyttelsen af disse.

Men det påhviler i allerhøjeste grad også det enkelte medlem at holde fast ved sine rettigheder. Det betyder fx, at vi aldrig må afskrive vores rettigheder for at få et større engangshonorar.

Kampen for at bevare rettighederne påhviler Dansk Skuespillerforbund, de andre organisationer og det enkelte medlem. Kun sammen kan vi formå at holde fast i at retten til vederlag, når vores arbejde bliver genbrugt og videredistribueret.

Med andre ord:

Vore rettigheder må vi ingenlunde forskertse.

Katja Holm,
Formand for Dansk Skuespillerforbund

Prinsesse Leonora

16.-21. januar 2012

SKUESPILLER
CHRISTINE ALBRECHTSLUND

MANUS & INSTRUKTION
JENS SVANE BOUTRUP

KOSTUME & DUKKER
JOHANNE HELGER LUND

FRA 5 ÅR

taastrupteater.dk